

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2024/583

2024 m. vasario 8 d.

dėl Europos Sąjungos jūrų saugumo operacijos siekiant apsaugoti laivybos laisvę, kiek tai susiję su Raudonosios jūros krize, (EUNAVFOR ASPIDES)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 42 straipsnio 4 dalį ir 43 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2022 m. vasario 28 d. Jungtinių Tautų Saugumo Taryba (toliau – JT ST) priėmė Rezoliuciją 2624 (2022), kurioje kuo griežčiausiai pasmerkė tai, kad prie Jemeno krantų vis daugėja incidentų, įskaitant išpuolius prieš civilinius ir komercinius laivus, taip pat savavališką ar neteisėtą komercinių laivų paėmimą ir sulaikymą, nes tai kelia didelį pavojų laivų jūrų saugumui Adeno įlankoje ir Raudonojoje jūroje prie Jemeno krantų;
- (2) 2022 m. gruodžio 12 d. Taryba priėmė išvadą, kuriose dar kartą patvirtino, kad Sąjungos bendradarbiavimas su Jemenu yra susijęs su pamatiniais Sąjungos interesais ir išpareigojimais, įskaitant paramą taikai ir taisyklėmis grindžiamai tarptautinei tvarkai, humanitarinę būtinybę remti Jemeno žmones, Moterų, taikos ir saugumo darbotvarkės įgyvendinimą visame pasaulyje, Jemeno svarbą pagrindinėms jūrinėms energijos ir kitų prekių tiekimo linijoms bei tikslą užtikrinti Persijos įlankos regiono, Raudonosios jūros ir Somalio pusiasalio saugumą bei stabilumą ir poreikį užkirsti kelią tolesniam teroristinių organizacijų plitimui. Be to, Taryba patvirtino, kad jūrų saugumas daro didelį poveikį tarptautinei jūrų prekybai ir kad Sąjunga yra pasirengusi intensyviai savo pastangas stiprinti pasitikėjimą ir skatinti laivybos saugą bei saugumą platesniame Persijos įlankos regione ir Raudonojoje jūroje;
- (3) 2023 m. spalio 24 d. Taryba priėmė išvadą, kuriomis patvirtinama peržiūrėta ES jūrų saugumo strategija (toliau – ESJSS) bei jos veiksmų planas ir kuriomis nustatoma sistema, pagal kurią Sąjunga gali imtis tolesnių veiksmų, kad apsaugotų savo interesus jūroje ir savo piliečius, vertybes bei ekonomiką, kartu propaguojant tarptautines taisykles ir visapusišką tarptautinių dokumentų, visų pirma Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos (toliau – UNCLOS), laikymąsi;
- (4) nuo 2023 m. spalio mėn. Houthi grupuotė įvykdė daug išpuolių, nukreiptų prieš laivus Raudonojoje jūroje, Adeno įlankoje, Arabijos jūroje ir Omano įlankoje. Tokie išpuoliai kelia pavojų laivų jūreivių gyvybei ir pažeidžia atvirosios jūros laisvę bei tranzitinio plaukimo tarptautinei laivybai naudojamais sąsiauriais teisę, įtvirtintą UNCLOS. Jie daro neigiamą poveikį prekybinei laivybai ir daugelio Sąjungos bei regiono šalių ekonomikai;
- (5) 2024 m. sausio 10 d. JT ST priėmė Rezoliuciją 2722 (2024), kurioje kuo griežčiausiai pasmerkė Houthi grupuotės išpuolius prieš prekybinius ir komercinius laivus, pabrėždama, jog svarbu, kad visų valstybių laivai, be kita ko, prekybiniai ir komerciniai laivai, vykdanys tranzitinį plaukimą per Bab al Mandebo sąsiaurį, naudotųsi laivybos teisėmis ir laisvėmis Raudonojoje jūroje pagal tarptautinę teisę, pareikalavo, kad Houthi grupuotė nedelsiant nutrauktų visus tokius išpuolius, patvirtino, kad turi būti gerbiamas prekybinių ir komercinių laivų naudojimas laivybos teisėmis ir laisvėmis pagal tarptautinę teisę, ir atkreipė dėmesį į valstybių narių teisę pagal tarptautinę teisę ginti savo laivus nuo išpuolių, įskaitant išpuolius, kuriais pažeidžiamos laivybos teisės ir laisvės;
- (6) 2024 m. sausio 29 d. Taryba patvirtino krizės valdymo koncepciją, skirtą galimai Europos Sąjungos jūrų saugumo operacijai siekiant apsaugoti laivybos laisvę, kiek tai susiję su Raudonosios jūros krize; šios operacijos nustatytas pradinis laikotarpis – vieni metai nuo jos pradžios. Laikantis peržiūrėtos ESJSS, ta Europos Sąjungos jūrų saugumo operacija (toliau – Operacija) turėtų būti prisidedama prie jūrų saugumo pagrindiniuose susisiekimo jūra keliuose rajone, apimančiame Raudonąją jūrą, Arabijos jūrą ir Persijos įlanką, bendradarbiaujant su kitais pagrindiniais

subjektais, ir kartu su Operacija turėtų būti vykdoma tvirta ir tikslinė diplomatinė informavimo veikla, nukreipta į Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos partnerius, regioninius subjektus ir pakrantės valstybes. Todėl turėtų būti įsteigta Operacija. Operacijos rajonas, kurį turėtų sudaryti jūrų zonos, turėtų būti apibrėžtas atitinkamuose planavimo dokumentuose, vadovaujantis sutartais įgaliojimais;

- (7) Operacijos strateginis tikslas turėtų būti užtikrinti Sąjungos karinio laivyno buvimą rajone, kuriame vykdomi išpuoliai, siekiant užtikrinti laivybos laisvę, glaudžiai bendradarbiaujant su bendraminčiais jūrų saugumo užtikrintojais;
- (8) tuo tikslu, vykdant Operaciją, turėtų būti lydimi laivai, informuojama apie padėtį jūroje ir laivai turėtų būti saugomi nuo įvairaus pobūdžio išpuolių jūroje. Operacija turėtų išlikti gynybinio pobūdžio. Operacijai dislokuotos pajėgos turėtų veikti laikydamosi taikytinos tarptautinės teisės, be kita ko, tarptautinės paprotinės teisės, įskaitant savigyną, kai tenkinamos sąlygos, kad apsigintų nuo gresiančio ar vykdomo išpuolio prieš jų pačių ar trečiųjų šalių laivus. Operacija turėtų būti vykdoma visapusiškai laikantis UNCLOS. Pirmiau nurodytų veiksmų tvarka ir sąlygos turėtų būti išsamiai išdėstytos Operacijos plane, įskaitant kovos veiksmų taisykles, kurį turi patvirtinti Taryba;
- (9) Politinis ir saugumo komitetas turėtų vykdyti Operacijos politinę kontrolę, užtikrinti strateginį vadovavimą jai ir priimti atitinkamus sprendimus pagal Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 38 straipsnio trečią pastraipą Tarybos ir vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai atsakomybė;
- (10) siekiant glaudžiai bendradarbiauti su bendraminčiais jūrų saugumo užtikrintojais, bus reikalinga galimybė abipusiškumo ir įtraukumo pagrindu keistis įslaptinta informacija, pažymėta ne aukštesne nei „SECRET UE / ES SECRET“ slaptumo žyma, su Jungtinių Valstijų vadovaujama operacija „Prosperity Guardian“ ir su Jungtinėmis karinėmis jūrų pajėgomis, taip pat bus reikalinga galimybė teikti ES įslaptintą informaciją, pažymėtą ne aukštesne nei atitinkamo lygio slaptumo žyma, bendraminčiams partneriams pagal Tarybos sprendimą 2013/488/ES ⁽¹⁾, kuriuo nustatomos ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtos saugumo taisyklės;
- (11) pagal ES sutarties 41 straipsnio 2 dalį ir vadovaujantis Tarybos sprendimu (BUSP) 2021/509 ⁽²⁾ dėl šio sprendimo patiriamas veiklos išlaidas, kurios yra karinio ar gynybinio pobūdžio, turi padengti valstybės narės,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Misija

1. Sąjunga įsteigia karinę Europos Sąjungos jūrų saugumo operaciją siekiant apsaugoti laivybos laisvę, kiek tai susiję su Raudonosios jūros krize. Ta operacija, bendradarbiaujant su kitais svarbiais subjektais, prisidedama prie jūrų saugumo pagrindiniuose susisiekimo jūra keliuose 3 dalyje nurodytame rajone.
2. Operacijos pavadinimas – EUNAVFOR ASPIDES.
3. Operacijos rajoną sudaro Bab al Mandebo sąsiauris ir Hormuzo sąsiauris, taip pat tarptautiniai vandenys Raudonojoje jūroje, Adeno įlankoje, Arabijos jūroje, Omano įlankoje ir Persijos įlankoje. Išsamios operacijos rajono ribos, visi parajoniai ir interesų rajonas turi būti apibrėžti atitinkamuose Tarybos patvirtintuose planavimo dokumentuose.
4. EUNAVFOR ASPIDES strateginis tikslas – užtikrinti Sąjungos karinio laivyno buvimą operacijos rajone, siekiant užtikrinti laivybos laisvę, glaudžiai bendradarbiaujant su bendraminčiais jūrų saugumo užtikrintojais.

⁽¹⁾ 2013 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimas 2013/488/ES dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 274, 2013 10 15, p. 1).

⁽²⁾ 2021 m. kovo 22 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2021/509, kuriuo nustatoma Europos taikos priemonė ir panaikinamas Sprendimas (BUSP) 2015/528 (OL L 102, 2021 3 24, p. 14).

5. Tuo tikslu, vykdant EUNAVFOR ASPIDES, atsižvelgiant į jos turimas priemones ir pajėgumus:
 - a) lydimi operacijos rajone plaukiantys laivai;
 - b) užtikrinamas informuotumas apie padėtį jūroje operacijos rajone;
 - c) visapusiškai gerbiant tarptautinę teisę, be kita ko, laikantis būtinumo ir proporcingumo principų, operacijos rajono parajonyje laivai saugomi nuo įvairaus pobūdžio išpuolių jūroje.

2 straipsnis

ES operacijos vado skyrimas

Flotilės admirolas Vasileios GRYPARIS skiriamas EUNAVFOR ASPIDES ES operacijos vadu.

3 straipsnis

ES operacijos štabo skyrimas

EUNAVFOR ASPIDES operacijos štabas įkuriamas Larisoje (Graikija).

4 straipsnis

Politinė kontrolė ir strateginis vadovavimas

1. Politinis ir saugumo komitetas (toliau – PSK) vykdo EUNAVFOR ASPIDES politinę kontrolę ir strateginį vadovavimą jai Tarybos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) atsakomybe.
2. Taryba suteikia leidimą PSK priimti atitinkamus sprendimus pagal Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 38 straipsnį. Tas leidimas apima įgaliojimus iš dalies keisti planavimo dokumentus, įskaitant operacijos planą, pavaldumo tvarką ir kovos veiksmų taisykles. Jis taip pat apima įgaliojimus priimti sprendimus dėl ES operacijos vado skyrimo ir ES pajėgų vado skyrimo. Įgaliojimai priimti sprendimus dėl EUNAVFOR ASPIDES tikslų ir nutraukimo paliekami Tarybai.
3. PSK reguliariai teikiama naujausia informacija dėl EUNAVFOR ASPIDES vykdymo ir, visų pirma, ES karinio komiteto (toliau – ESKK) pirmininkas PSK reguliariai teikia ataskaitas apie tai. PSK atitinkamai į savo posėdžius gali pakviesti ES operacijos vadą arba ES pajėgų vadą.
4. ES operacijos vadas EUNAVFOR ASPIDES vykdymo ataskaitas PSK teikia kas du mėnesius.
5. PSK Tarybai ataskaitas teikia reguliariai.

5 straipsnis

Karinis vadovavimas

1. ESKK prižiūri, kad operacija EUNAVFOR ASPIDES būtų tinkamai vykdoma ES operacijos vado atsakomybe.
2. ES operacijos vadas reguliariai teikia ataskaitas ESKK. ESKK atitinkamai į savo posėdžius gali pakviesti ES operacijos vadą arba ES pajėgų vadą.
3. ESKK pirmininkas veikia kaip pagrindinis kontaktinis asmuo palaikant ryšius su ES operacijos vadu.

6 straipsnis

Sąjungos reagavimo veiksmų nuoseklumas ir bendradarbiavimas su trečiaisiais asmenimis

1. Vyriausiasis įgaliotinis užtikrina šio sprendimo įgyvendinimą ir jo nuoseklumą su Sąjungos išorės veiksmais apskritai, įskaitant Sąjungos vystymosi programas ir jos teikiamą humanitarinę pagalbą.
2. Vyriausiasis įgaliotinis, padedamas Europos išorės veiksmų tarnybos (toliau – EIVT), veikia kaip pagrindinis kontaktinis asmuo palaikant ryšius su Jungtinėmis Tautomis, regiono valstybių valdžios institucijomis ir kitais daugiašaliais bei dvišaliais subjektais, įskaitant Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybą, Arabų Valstybių Lygą, Jungtines Amerikos Valstijas ir Jungtinę Karalystę.
3. EUNAVFOR ASPIDES veiksmus glaudžiai koordinuoja su Tarybos bendraisiais veiksmais 2008/851 BUSP ⁽³⁾ įsteigta Europos Sąjungos karine operacija, skirta prisidėti prie laivybos saugumo vakarinėje Indijos vandenyno dalyje ir Raudonojoje jūroje, (EUNAVFOR ATALANTA).
4. EUNAVFOR ASPIDES bendradarbiauja su operacija „Prosperity Guardian“, su Jungtinėmis karinėmis jūrų pajėgomis ir su valstybėmis, norinčiomis prisidėti prie jūrų saugumo jos operacijos rajone.
5. EUNAVFOR ASPIDES palaiko glaudžius ryšius su laivybos pramone, visų pirma, per Somalio pusiasalio jūrų saugumo centrą (MSCHOA).
6. EUNAVFOR ASPIDES bendradarbiauja su atitinkamomis valstybių narių institucijomis, atitinkamomis Sąjungos agentūromis bei įstaigomis, visų pirma Europos Sąjungos palydovų centru (toliau – SATCEN), ir su atitinkamomis BSGP misijomis bei operacijomis, visų pirma su Tarybos sprendimu 2010/96/BUSP ⁽⁴⁾ įsteigta Europos Sąjungos karine misija siekiant prisidėti prie Somalio saugumo pajėgų mokymo (EUTM *Somalia*) ir su Tarybos sprendimu 2012/389/BUSP ⁽⁵⁾ įsteigta Europos Sąjungos pajėgumų stiprinimo misija Somalyje (EUCAP *Somalia*).
7. Renkant informaciją, SATCEN ir Europos Sąjungos žvalgybos ir situacijų centras remia EUNAVFOR ASPIDES tokia apimtimi, kokia yra reikalinga EUNAVFOR ASPIDES užduotims atlikti.

7 straipsnis

Trečiųjų valstybių dalyvavimas

1. Nedarant poveikio Sąjungos sprendimų priėmimo autonomiškumui ar bendrai institucijų struktūrai ir laikantis atitinkamų Europos Vadovų Tarybos gairių, trečiosios valstybės gali būti pakviestos dalyvauti EUNAVFOR ASPIDES.
2. Taryba PSK įgalioja kviesti trečiąsias valstybes siūlyti įnašus ir priimti atitinkamus sprendimus dėl siūlomų įnašų priėmimo ES operacijos vadui ir ESKK rekomendavus.
3. Išsami trečiųjų valstybių dalyvavimo tvarka nustatoma susitarimuose, sudarytuose pagal ES sutarties 37 straipsnį ir laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnyje nustatytos procedūros. Kai Sąjunga ir trečioji valstybė yra sudariusios susitarimą, kuriuo nustatoma pastarosios dalyvavimo Sąjungos krizių valdymo misijose sistema, tokio susitarimo nuostatos turi būti taikomos EUNAVFOR ASPIDES kontekste.
4. Trečiosios valstybės, kurių kariniai įnašai į EUNAVFOR ASPIDES yra reikšmingi, turi tokias pačias teises ir pareigas atliekant kasdienį EUNAVFOR ASPIDES valdymą kaip ir joje dalyvaujančios valstybės narės.

⁽³⁾ 2008 m. lapkričio 10 d. Tarybos bendrieji veiksmai 2008/851/BUSP dėl Europos Sąjungos karinės operacijos, skirtos prisidėti prie laivybos saugumo vakarinėje Indijos vandenyno dalyje ir Raudonojoje jūroje (EUNAVFOR ATALANTA) (OL L 301, 2008 11 12, p. 33).

⁽⁴⁾ 2010 m. vasario 15 d. Tarybos sprendimas 2010/96/BUSP dėl Europos Sąjungos karinės misijos siekiant prisidėti prie Somalio saugumo pajėgų mokymo (OL L 44, 2010 2 19, p. 16).

⁽⁵⁾ 2012 m. liepos 16 d. Tarybos sprendimas 2012/389/BUSP dėl Europos Sąjungos pajėgumų stiprinimo Somalyje misijos (EUCAP *Somalia*) (OL L 187, 2012 7 17, p. 40).

5. Taryba PSK įgalioja priimti atitinkamus sprendimus dėl Prisidedančiųjų valstybių komiteto sudarymo, jei trečiosios valstybės suteiktų reikšmingų karinių įnašų.

8 straipsnis

Sąjungos vadovaujamo personalo statusas

Sąjungos vadovujamų padalinių ir personalo statusas prireikus nustatomas pagal tarptautinę teisę.

9 straipsnis

Finansinė tvarka

1. EUNAVFOR ASPIDES bendrosios sąnaudos administruojamos vadovaujantis Sprendimu (BUSP) 2021/509.
2. EUNAVFOR ASPIDES bendrųjų sąnaudų orientacinė suma – 8 000 000 EUR. Sprendimo (BUSP) 2021/509 51 straipsnio 2 dalyje nurodytos orientacinės sumos 30 % skiriama išpareigojimams ir 30 % – mokėjimams.

10 straipsnis

Informacijos teikimas ir keitimasis informacija

1. Vyriausiasis įgaliotinis įgaliojamas nustatyti trečiosioms valstybėms, tinkamu būdu ir atsižvelgiant į EUNAVFOR ASPIDES operatyvinius poreikius, suteikti ES neįslaptintus dokumentus, susijusius su Tarybos svarstymais, susijusiais su EUNAVFOR ASPIDES ir kuriems taikomas profesinės paslapties reikalavimas pagal Tarybos darbo tvarkos taisyklių ⁽⁶⁾ 6 straipsnio 1 dalį. PSK kiekvienu konkrečiu atveju nustato atitinkamas trečiąsias valstybes, su sąlyga, kad tenkinamos minėtos sąlygos.
2. Vyriausiasis įgaliotinis įgaliojamas nustatyti trečiosioms valstybėms, tinkamu būdu ir atsižvelgiant į EUNAVFOR ASPIDES operatyvinius poreikius, suteikti ES įslaptintą informaciją, sukaupią EUNAVFOR ASPIDES tikslais, pagal Tarybos sprendimą 2013/488/ES, kaip nurodyta toliau:
 - a) neviršijant slaptumo lygio, numatyto taikytiname Sąjungos ir atitinkamos trečiosios valstybės sudarytame susitarime dėl informacijos saugumo, arba
 - b) kai informacija teikiama Egiptui, Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybai bei jos valstybėms narėms ir Indijai, taip pat, kai informacija teikiama kitoms PSK nustatytioms trečiosioms valstybėms, – ji teikiama neviršijant „RESTREINT UE / ES RESTRICTED“ lygio.
3. Vyriausiasis įgaliotinis įgaliojamas keisti su EUNAVFOR ASPIDES tikslais susijusią įslaptintą informaciją (iki „SECRET UE / ES SECRET“ lygio) su operacija „Prosperity Guardian“ ir su Jungtinėmis karinėmis jūrų pajėgomis per jų štabus, jei toks keitimasis operacijos rajone yra būtinas dėl operatyvinių priežasčių, laikantis Sprendimo 2013/488/ES ir atsižvelgiant į vyriausiojo įgaliotinio ir tų operacijų kompetentingų institucijų sutartas tvarkas.
4. 1, 2 ir 3 dalyse nurodyti informacijos teikimas ir keitimasis ja vykdomi visapusiškai laikantis abipusiškumo ir įtraukumo principų. EUNAVFOR ASPIDES gautą įslaptintą informaciją tvarko nedarydama skirtumo tarp savo personalo narių ir remdamasi vien operatyviniais reikalavimais.
5. Vyriausiasis įgaliotinis įgaliojamas sudaryti tvarkas, kurios yra būtinos siekiant įgyvendinti šiame sprendime išdėstytas nuostatas dėl informacijos teikimo ir keitimosi ja.

⁽⁶⁾ 2009 m. gruodžio 1 d. Tarybos sprendimas 2009/937/ES, patvirtinantis Tarybos darbo tvarkos taisykles (OL L 325, 2009 12 11, p. 35).

6. Vyriausiasis įgaliotinis įgaliojimus teikti informaciją ar ją keistis ir gebėjimą sudaryti šiame straipsnyje nurodytas tvarkas gali deleguoti EIVT pareigūnams, ES operacijos vadui arba ES pajėgų vadui pagal Sprendimo 2013/488/ES VI priedo VII skirsnį.

11 straipsnis

Įsigaliojimas ir nutraukimas

1. Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.
2. EUNAVFOR ASPIDES nutraukiama praėjus vieniems metams nuo jos pradžios dienos.
3. Likus pakankamai laiko iki šio sprendimo galiojimo pabaigos atliekama EUNAVFOR ASPIDES strateginė peržiūra.
4. Šis sprendimas panaikinamas nuo ES operacijos štabo uždarymo dienos vadovaujantis patvirtintais EUNAVFOR ASPIDES nutraukimo planais ir nedarant poveikio EUNAVFOR ASPIDES audito bei finansinių sąskaitų pateikimo procedūroms, nustatytoms Sprendime (BUSP) 2021/509.

Priimta Briuselyje 2024 m. vasario 8 d.

Tarybos vardu
Pirmininkė
H. LAHBIB